

מסורת הש"ס

(א) רש"ל מ"ו, צ) יצמות נד.;
א) קידושין טו: (ועמ"ש בס"ד שם שר"ח פירש בקסמן גנבת דעמטו וכדלמר' ממל' גנב או בקיטטוטס והערוף האריך עוד סוף דבריו כלדס שמרלה את חבירו דבר מטוק וכו' ע"ש ח"ל הרב אלפס בב"ב פ"ה דף קלח. קלסמן כלומר הפמחה את בני מעי להקיא), ד) יצמות נה: שבועות יח., ט) (לעיל נד., ו) (ויקרא יח), (כש"ל מוסק זח, ח) (ויקרא כ, ט) (ויקרא יח), י) בס"פ: לעדות, ט) (ויקרא יח), ז) נשן כן, ט) בס"פ: לנפסו, ז) בס"פ: לעונות,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מתקף וכו' שלא כדרכה דאין אורחא לא דלח:
ב) ד"ה מי איכא מידי:

רבינו חננאל

ויזם א': והבא על הבהמה בין כדרכה בין שלא כדרכה והאשה המביאה בהמה עליה בין כדרכה בין שלא כדרכה חייבין. אמר רבא, המערה בזכור חייב מאי טעמא משכבי אשה כתב. המערה בבהמה נמי חייב. אחאי בהקישא, כדאמרין העראה דכתיבא גבי אחות אביו ואחות אמו דלא צריכא דהא איתקש להעראה דנהי דהא תניהו להעראה דבהמה ואסיק דהאי קרא ועירי אחות אבין ואחות אבין לא תגלה כי את שארו הערה עונם ישאו כוליה קרא לדרשא הוא דאתא ופופשו ברכמות פ' הבא על יבמתו בתחלתו: בעי רב אחדביו המערה בעצמו מהו ואמר רב אשי מערה בעצמו בקישוי לא משכחת לה כלומר בקישוי גזר לא משכחת לה כי משכחת לה במשמש מת פי גיד בלא קישוי נקרא מת ומאן דאמר משמש מת בעריות חייב חייב כו' וזה מפורש בשבועות פרק ידיעות הטומאה באחריותו בגמרא זו היא מצות עשה שבמקדש דתנינן איזו היא מצות עשה שבגדה שחיבין עליו היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמיתי פירש מיד חייב שציאתו הנייה לו כביאות. היכי עביר אמר רב הונא משמיה דרבא נזעף צפרניו בקרקע עד שימות. פי שימות

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

הבא על הנהמה בין כדרכה בין שלא כדרכה. מקרי רוצע ומילי קתני לה: **באשה שני משכבות**. כדכתיב צה⁽¹⁾ משכבי: ו**נהמה משכב אחד**. דהא לא כתיב צה משכבי. ולענין רציעה קאמר דהאשה הנרבעת לנהמה מתחייבת אף שלא כדרכה כדרך שהיא מתחייבת

הבא על הבהמה בין כדרכה בין שלא כדרכה והאשה המביאה את הבהמה עליה בין כדרכה בין שלא כדרכה חייב דרש רב נחמן בר רב חסדא באשה שני משכבות ובבהמה משכב אחד מתקוף לה רב פפא אדרבה אשה דאורוחה היא אמשכב מיחייב אמידעם אחרינא לא מחייב בהמה דלאו אורחא היא לחייב עלה על כל נקב ונקב תניא א"ל רבינא כתרוייהו) זכר בן תשע שנים ויום אחד הבא על הבהמה בין כדרכה בין שלא כדרכה והאשה המביאה את הבהמה עליה בין כדרכה בין שלא כדרכה חייב א"ל רבינא לרבא⁽²⁾ המערה בזכור מהו⁽³⁾ המערה בזכור⁽⁴⁾ משכבי אשה כתיב ביה אלא המערה בבהמה מהו⁽⁵⁾ א"ל אם אינו ענין להעראה דכתיבא גבי⁽⁶⁾ אחות אביו ואחות אמו דלא צריכא דהא איתקש להעראה דנדה⁽⁷⁾ יתניהו ענין להעראה דבהמה מכדי בהמה מחייבי מיתות ב"ד היא למה לי דכתיב להעראה דידה גבי חייבי כריתות לכתביה גבי חייבי מיתות בית דין וליוגמור חייבי מיתות בית דין מחייבי מיתות בית דין הואיל וכוליה קרא לדרשא הוא דאתי כתיבא נמי מילתא דדרשא בעא מיניה רב אחדבוי בר אמי מרב ששת המערה בעצמו מהו אמר ליה א"קבסתן אמר רב אשי מאי תיבעי לך בקושי לא משכחת לה כי משכחת לה במשמש⁽⁸⁾ מת למאן דאמר⁽⁹⁾ משמש מת בעריות פמור הכא פמור ולמאן דאמר חייב הכא מיחייב תרתי מיחייב אשוכב ומיחייב אנשכב בען מיניה מרב ששת יעובד כוכבים הבא על הבהמה מהו תקלה וקלון בעינן והכא תקלה איכא קלון ליכא או דילמא תקלה אע"פ שאין קלון אמר רב ששת תניתוה מה אילנות שאין אוכלין ואין שותין ואין מריחין אמרה תורה השחת שרוף וכלה הואיל ובא לאדם תקלה על ידן המתעה את חבירו מדרכי חיים לדרכי מיתה על אחת כמה וכמה אלא מעתה עובד כוכבים המשתחוה לבהמתו תיתסר ומקטלא מי איכא מידי דלישראל לא אסר ולעובד כוכבים אסר ישראל גופיה ליתסר מידי דהוה ארביעא אמר אבוי זה קלוגו מרובה וזה קלוגו מועט והרי אילנות דאין קלוגן מרובה ואמרה תורה השחת שרוף וכלה בבעלי חיים קאמרינן דחס רחמנא עלייהו רבא אמר אמרה תורה בהמה נהנית מעבירה תיהרג והרי אילנות דאין נהנין מעבירה ואמרה תורה השחת שרוף וכלה בבעלי חיים קאמרינן דחס רחמנא עלייהו ת"ש ד"ר א"א שלא תהא בהמה עוברת בשוק ויאמרו זו היא שנסקל פלוני על ידה מאי לאו

נה. אדרבה אשה דאורחה בו'. הא פשיטא צכולה הש"ס צבאשה

מתחייב אשני משכבות דמשכבי אשה כתיב אלא רב פפא ה"ק אס יש לחלק בין אשה לנהמה איפכא הוה ליה למימר: **זה קלוגו מרובה**. פ"ה דס"ל לאצ"י דזעינן תקלה וקלון ולית ליה דרב ששת דמחייב צהמה הנרבעת לעובד כוכבים א"י אית ליה אלא דס"ל מתוך שקלוגו מרובה איכא קלון לעובד כוכבים ומאילנות לא גמיר ופי' דוחק דמשמע דלשוניי מילתא דרב ששת צא דמחייב אע"ג דליכא קלון לעובד כוכבים ועוד קשה היאך פשיט רב ששת מאילנות שטעונין שריפה משום תקלה לחודא הכי נמי לנהמה שרבעה עובד כוכבי' הא ודאי פשיטא דאיכא למימר משתמוה לצהמה תוכיח דאיכא תקלה לחודה ושריא כדמסיק משום דחס רחמנא אצעלי חייס וו"ה צרציעה דליכא למילף מאילנות וי"ל דהכי פשיט כי היכי דגבי אילנות השוה הכתוב של עובד כוכבים לשל ישראל אע"ג דישראל איכא תקלה וקלון ובשל עובד כוכבים ליכא אלא תקלה לחוד ה"ג גבי צהמה יש להשוות נרצע דעובד כוכבים לנרצע דישראל אע"ג דישראל איכא תקלה וקלון ובדעובד כוכבים ליכא אלא תקלה לחודה ופרין עובד כוכבים המשתמוה לצהמתו מתסר וניקטלה משום תקלה לחודה ומשני ומי איכא מידי כו' הא לא אסרינן נרצעם לעובד כוכבים אלא כדי להשוותה לנרבעת לישראל ופרין ישראל גופיה תיתסר מידי דהוה ארציעה וכיון דנאסור נעצד דישראל משום תקלה וקלון כמו צרציעה נאסור נמי נעצד לעובד כוכבים אפילו משום תקלה לחודה ומשני זה קלוגו מרובה אין ללמו נעצד דישראל מנרצע לישראל דנרצע לישראל קלוגו מרובה ונעצד דישראל תקלה איכא וקלון מרובה ליכא:

ותיציין הבהמה מהו תקלה וקלון בעינן והכא תקלה איכא קלון ליכא או דילמא תקלה אע"פ שאין קלון אמר רב ששת תניתוה מה אילנות שאין אוכלין ואין שותין ואין מריחין אמרה תורה השחת שרוף וכלה הואיל ובא לאדם תקלה על ידן המתעה את חבירו מדרכי חיים לדרכי מיתה על אחת כמה וכמה אלא מעתה עובד כוכבים המשתחוה לבהמתו תיתסר ומקטלא מי איכא מידי דלישראל לא אסר ולעובד כוכבים אסר ישראל גופיה ליתסר מידי דהוה ארביעא אמר אבוי זה קלוגו מרובה וזה קלוגו מועט והרי אילנות דאין קלוגן מרובה ואמרה תורה השחת שרוף וכלה בבעלי חיים קאמרינן דחס רחמנא עלייהו רבא אמר אמרה תורה בהמה נהנית מעבירה תיהרג והרי אילנות דאין נהנין מעבירה ואמרה תורה השחת שרוף וכלה בבעלי חיים קאמרינן דחס רחמנא עלייהו ת"ש ד"ר א"א שלא תהא בהמה עוברת בשוק ויאמרו זו היא שנסקל פלוני על ידה מאי לאו מדיספא

עובד כוכבים תקלה איכא דבני נח הוהירו על העריות לקמן צפרקין (דף טו.). קלון ליכא. דרכן צדק ואין מתציישין ועוד דאקלון דידהו לא חס רחמנא: **אילנות**. של אשירה דכתיב צהו (דברים יב) תשרפון צאש אמרה תורה וכו' אלמא תקלה אע"פ שאין קלון דהא אשירה לעובד כוכבים אינה קלון אלא תקלה שאף הם הוהירו על עבודת כוכבים: **אלא מעט**. דמשום תקלה לחודה נסקלת: **עובד כוכבים המשפתחו לנהמתו**. דאיכא תקלה שהוא נהרג על ידה תתסר צההמה לישראל ונקטלה לצהמה: א) איכא מידי דלישראל לא מיספס. צהמתו צהשתחואתו דקיימא לן (תמורה דף כט.) צעלי חייס אין נאסרינ מפני עבודת כוכבים דמדלאתריך קרא למיסר נעצד לקרנן גצוה מכלל דלהדיוט שרי: **לישראל נמי תססר מידי דהוה ארציעה**. דאסרינן לה ומקטלא וכי אינטריך למיסר נעצד לגצוה כגון נעצד על פי עד אחד או ע"פ הצעלים דגצרא לא מקטיל ואיחי נמי לא מקטלא דהא רוצע וגרצע אסר להו קרא לגצוה וקסיא לן למה לי קרא ממשקא ישראל כתיב [ויקראל מה] מן המותר לישראל ואוקוס צנרצע על פי אחד או על פי הצעלים דגצרא לא מקטיל ואיחי נמי לא מקטלא צפרק ששי דתמורה (סז): **אמר אצ"י זה קלוגו מרובה**. שיש כאן קלון שעבר על מצות קויו וקלון שגיה עזמו צדצר מגווה: **זה קלוגו**. דעובד⁽¹⁾ כוכבים מועט. וסצירא ליה לאצ"י תקלה וקלון צעינן צלית ליה דרב ששת אי נמי סצירא ליה כותיה דמתוך שקלוגו מרובה איכא קלון ואפילו מעובד כוכבים ומיהו מאילנות לא גמר לה: **צנעלי חייס קא אמרינן**. דלא מתסרי צמלתא זוטרתא: **דהא חס רחמנא**. שהנריך להס צ"ד של עשרים ושלשה והעדלת עדים: **רצא אמר**. להכי לא ילפינן נעצד מנרצע משום דלא נהנית צההמה מעצירה וגצי עובד כוכבים הצא על הצהמה כרב ששת סצירא ליה דהא איתנהינא מעצירה: **הא שמע**. דתקלה צלא קלון מקטיל מדקמני צמתני' מרי צצי והויא רישא משנה יתירא דקמני סיפא דצר אחר וכו' ומתך סיפא משמע דתרווייהו איכא דקמני ויאמרו זו היא היינו קלון ושנסקל היינו תקלת עצירה ומדתנא לרישא שמע מינה תקלה גרידתא דוקא נקט צלא קלון כגון עובד כוכבים דהא ליכא למימר תנא רישא תקלה וסיפא קלון למימרא דתרווייהו צעינן דהא מדסיפא שמע מינה:

ה"ג

נח א מיי פ"א מהלכות אסורי ביאה הל"ד:
ב מיי שם הלכות:
ג מיי שם הל"א [עוד אה"ע סי' כ]:
כא ד מיי פ"ט מהלכות מלכים הלכה ו:

תורה אור השלם

1. וְאֵת זָכָר לֹא תִשְׁכַּב מִשְׁכָּבִי אִשָּׁה תוֹעֵבָה הִוא: ויקרא יח כב
2. וְנָשְׂרוֹת אֲחֻת אִמְךָ וְאֲחֹת אֶבְיֶךָ לֹא תִגְלֶה כִּי בֵּית שְׂאֵרָה הָעֵרָה עֲוֹנָם ויקרא:
ויקרא כ יט

מוסף רש"י

משמש מת. צאכר מת צלא קישוי דלון רלאו להרע (יבמות נה).

רבינו חננאל (תבשך)

הגיד. אמר רבא זאת אומרת משמש מת בעריות פטור ואבוי אסר לעולם משמש מת בעריות חייב והכא היינו טעמא דפטור משום דאנוס הוא. אליבא דאבוי דאמר חייב מערה בעצמו חייב שחים. אחת משום שוכב ואחת משום נשכב. בעו מיניה מרב ששת נכרי הבא על הבהמה תיהרג הבהמה אי לא. טעמא מאי נהרגת משום דאירע תקלה על ידה ליהרג בני אדם. קלון כדי שלא תהא בהמה זו עוברת בשוק ואי' זו היא שנסקל פליגי על ידה והכא תקלה איכא שחרו (שהרג) [נהרג] הרובעה אבל קלון ליכא (קלון) דעכ"ר ליכא קלון או דילמא תקלה אע"ג דליכא קלון נהרגת. אמר להו תניתוה ומה אילנות כגון אשרה שאין אוכלין ולא שותין ולא מריחין שכאת תקלה על ידן ונתחייבו עובדיהן אמרה תורה השחת שרוף וכלה. המתעה חבירו מרוץ חיים לדרכי מיתה לא כ"ש ומסקנא הכי דאפילו תקלה בלא קלון נהרגין ואקשינן אי הכי דחיישי לתקלה בלא קלון וקטלינן. עכ"ר⁽¹⁾ שהשתחוה לבהמתו ויתיהרג ויתיהרג הלא נעבד כי האי גוונא לישראל לא קטלינן לבהמה בהמה דעכו"ם קטלינן ליה מי איכא מידי דלישראל לא מקטיל ועכו"ם מקטיל ואמרינן בהמה של ישראל תיהרג הנעבדת כמו שהרגת הנרבעת ודחינן קלון הרובע מרובה מן העובד. רבא אמר אמרה